

Noen andre må gjøre det. Forskeres
syn på hvordan allmennheten bør
engasjeres i miljøvennlig energi

Knut H Sørensen, Alexandra Klimek
og Sara Heidenreich, Institutt for
tverrfaglige kulturstudier, NTNU

Utgangspunkt

- «The success of any new technology is dependent on the public recognizing both its benefits and inherent safety» (ZEP, juli 2013)
- «En opplyst samfunnsdebatt om forskning krever derfor ikke bare åpent tilgjengelige forskningsresultater, men også et kompetent publikum og en kritisk presse» (Meld. St. nr. 18 (2012-2013), s. 36).

En utvidet innovasjonsforståelse

- Innovasjon
- Spredning og anvendelse
- Sosialisering
- Domestisering

Sosialisering av nye teknologier

- Skal bidra til at ny teknologi forankres i samfunnet, helst på en demokratisk måte og med sikte på utvikling av teknologisk medborgerskap
- Sosialisering handler om forskjellige former for engasjement, inkludert informasjon, kunnskap og verdibaserte fortolkninger
- Sosialisering skal gjøres

Hvem gjør sosialisering?

- Nyhetsmedier
- Politikere, bedrifter, NGOer, m.v.
- Forskningspolitisk norm: Forskere skal bidra til sosialisering

Hvordan forstår forskere behovet for sosialisering?

- Utenlandsk forskning: Forskere oppfatter allmennheten som kunnskapsløs og ser det som en fare for motstand og protest
 - =>Tradisjonelt botemiddel: Opplysning
- Alternative strategier:
 - Nowotny et al (2001): Sosial robusthet, dvs. økt gjennomsiktighet
 - Tøsse (2013): Politisk robusthet – gjøre seg uangripelige

Vår studie

- Fokus på havvind og CCS
- Intervjuer med forskere i tilknytning til FME-ene for havvind og CCS, et femtitalls forskere er intervjuet

Folk kan lite men det er ikke så farlig

- CCS-forskere:
 - Teknologien er vanskelig å forstå, det viktigste er å forstå global oppvarming og dermed behovet for CCS
 - Mediene og politikerne svikter
 - Folk flest er likevel positive til CCS fordi de er miljøengasjerte
 - CCS i Norge skal lagres i Nordsjøen, ute av syne og derfor ute av sinn

(forts)

- Havvindforskere:
 - Vindkraft til havs er ute av syne og derfor ute av sinn
 - Havvind kan bli kostbart
 - Litt redde for smitteeffekt fra vindkraft på land

Ikke så stort behov for at forskere skal bidra til sosialisering

- Når folk flest antakelig er forholdsvis positive til både havvind og CCS, er det ikke så viktig å gjøre noe
- Noen få tenker at de har en forpliktelse til formidling, enda færre tar forpliktelsen på alvor

Hvorfor ikke?

- Kommunikasjon med allmennheten har ingen betydning når vi utvikler teknologi
- Ikke min jobb!
- Medie håndtering er vanskelig
- Uvant med å delta i offentlig debatt
- Vi har andre som tar seg av dette
- Kan ikke dere gjøre det?

Fremmedgjøring mellom forskere og allmennhet

- Teknologiutvikling utenfor samfunnet
- Varierer mellom forskningsområder?
 - Klima
 - Sol
- Splinten og bjelken